KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 15 päivänä helmikuuta 2000,

Saksan liittotasavallan myöntämästä valtiontuesta Kvaerner Warnow Werft GmbH:lle

(tiedoksiannettu numerolla K(2000) 516)

(Ainoastaan saksankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2000/336/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 88 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

ottaa huomioon Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22 päivänä maaliskuuta 1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 ja erityisesti sen 14 artiklan 1 kohdan ([1]),

ottaa huomioon laivanrakennusteollisuudelle myönnettävästä tuesta 21 päivänä joulukuuta 1990 annetun neuvoston direktiivin 90/684/ETY ([2]), sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella 94/73/EY ([3]) ja laivanrakennusteollisuudelle myönnettävästä tuesta annetun direktiivin 90/684/ETY muuttamisesta 20 päivänä heinäkuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin 92/68/ETY ([4]),

on kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa edellä mainittujen artiklojen mukaisesti ([5]), ja ottaa huomioon nämä huomautukset,

sekä katsoo seuraavaa:

I MENETTELY

(1) Komission edustajat ja ulkopuolinen asiantuntija vierailivat 25 päivänä maaliskuuta 1999 Kvaerner Warnow Werft GmbH:n (jäljempänä 'KWW') telakalla tarkastaakseen, missä määrin vuoden 1998 kapasiteettirajoitus oli ylitetty. Tällöin vahvistui, että KWW:n tuotanto vuonna 1997 oli 93 862 tasattua bruttotonnia ja näin ollen ylitti 8 862 tasatulla bruttotonnilla 85 000 tasatun bruttotonnin kapasiteettirajoituksen. Kapasiteettirajoituksen ylitys vuonna 1997 perustuu vuoden 1998 tarkistettuihin tuotantolukuihin, jotka Saksa vahvisti 19 päivänä maaliskuuta 1999 päivätyllä kirjeellä. Koska vuoden 1997 tuotannosta ei ole esitetty tarkistettua selvitystä, pidettiin ilmoitettua 93 862 tasatun bruttotonnin tuotantoa lopullisena.

(2) Komissio oli ilmoittanut Saksalle 20 päivänä heinäkuuta 1999 päivätyllä kirjeellä päätöksestään aloittaa EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdan mukainen menettely tämän kapasiteettirajoituksen ylityksen vuoksi.

(3) Komission päätös menettelyn aloittamisesta on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* ([6]), jossa komissio kehotti asianomaisia esittämään huomautuksensa kyseisistä tuista.

(4) Asianomaisilta saadut huomautukset on toimitettu Saksan liittotasavallalle, jotta se voisi esittää kantansa niistä.

II YKSITYISKOHTAINEN KUVAUS TUESTA

(5) Direktiivin 90/684/ETY mukaisesti komissio hyväksyi rakennusuudistustuen entisen itäsaksalaisen KWW-telakan perusteellista rakenneuudistusta varten päätöksillä, jotka annettiin tiedoksi Saksalle 3 päivänä maaliskuuta 1993 (N 692/D/91), 17 päivänä tammikuuta 1994 (N 692/J/91), 20 päivänä helmikuuta 1995 (N 1/95), 18 päivänä lokakuuta 1995 (N 637/95) ja 11 päivänä joulukuuta 1995 (N 797/95) päivätyillä kirjeillä. Tuet hyväksyttiin sillä ehdolla, että vuotuinen kapasiteetti rajoitetaan 85 000 tasattuun bruttotonniin. Komissio valvoo kapasiteettirajoituksen noudattamista.

(6) Treuhandanstalt myi Rostock-Warnemünden seudulla Mecklenburg-Vorpommernin osavaltiossa sijaitsevan Warnow Werft -telakan norjalaiselle Kvaerner-konsernille lokakuussa 1992. Saksa lähetti komission tarkastettavaksi ja hyväksyttäväksi 30 päivänä lokakuuta 1992 päivätyssä kirjeessä kauppakirjan, jonka 27 kohdassa Kvaerner sitou-

([1]) EYVL L 83, 27.3.1999, s. 1.
([2]) EYVL L 380, 31.12.1990, s. 27.
([3]) EYVL L 351, 31.12.1994, s. 10.
([4]) EYVL L 219, 4.8.1992, s. 54.
([5]) EYVL C 245, 28.8.1999, s. 24.

([6]) Katso alaviite 5.

tui rajoittamaan Warnow Werftin uudistuotantokapasiteetin enintään 85 000 tasatuksi bruttotonniksi 31 päivään joulukuuta 2005 asti, ellei EY:n perustamissopimuksen mukaisia määräyksiä lievennetä sitä ennen.

(7) Direktiiviin 90/684/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 92/68/ETY, sisältyy entisen DDR:n telakoita koskeva poikkeus yhteisön muihin telakoihin sovellettavista toimintatukisäännöistä. Sen tarkoituksena on tarjota kyseisille telakoille mahdollisuus toteuttaa kiireellisesti perusteellinen rakenneuudistus kilpailukyvyn saavuttamiseksi. Warnow Werftin yksityistämisen jälkeen komissio hyväksyi neljässä erässä maksettavan rakenneuudistustuen edellä mainitun direktiivin mukaisesti. Eri päätöksillä on hyväksytty seuraavat tukimäärät:

N 692/D/91 — 3 päivänä maaliskuuta 1993 päivätty komission kirje [SG(93) D/4052]:

— 45,5 miljoonaa Saksan markkaa toimintatukea,

— 82,4 miljoonaa Saksan markkaa toimintatukea aikaisemmista veloista vapauttamisen muodossa,

— 127,5 miljoonaa Saksan markkaa investointitukea,

— 27,0 miljoonaa Saksan markkaa sulkemistukea,

N 692/J/91 — 17 päivänä tammikuuta 1994 päivätty komission kirje [SG(94) D/567]:

— 617,1 miljoonaa Saksan markkaa toimintatukea

N 1/95 — 20 päivänä helmikuuta 1995 päivätty komission kirje [SG(95) D/1818]:

— 222,5 miljoonaa Saksan markkaa investointitukea

N 637/95 — 18 päivänä lokakuuta 1995 päivätty komission kirje [SG(95) D/12821]:

— 66,9 miljoonaa Saksan markkaa investointitukea

N 797/95 — 11 päivänä joulukuuta 1995 päivätty komission kirje [SG(95) D/15969]:

— 58,0 miljoonaa Saksan markkaa investointitukea

Näin ollen hyväksyttyä toimintatukea oli yhteensä 372,5 miljoonaa euroa (745 miljoonaa Saksan markkaa), investointitukea 237,45 miljoonaa euroa (474,9 miljoonaa Saksan markkaa) ja sulkemistukea 13,5 miljoonaa euroa (27,0 miljoonaa Saksan markkaa). Tuen kokonaismäärä on siis 623,45 miljoonaa euroa (1 246,9 miljoonaa Saksan markkaa).

(8) Tuet hyväksyttiin sillä ehdolla, että vuotuinen uudistuotantokapasiteetti ei ylitä 85 000 tasattua bruttotonnia. Rajoitus on kirjattu sekä telakan yksityistämistä koskevan, komissiolle ilmoitetun kauppakirjan 27 kohtaan että edellä mainittuihin komission päätöksiin. Saksan liittotasavallalle 17 päivänä tammikuuta 1994, 20 päivänä helmikuuta 1995, 18 päivänä lokakuuta 1995 ja 11 päivänä joulukuuta 1995 päivätyillä kirjeillä tiedoksi annetuista päätöksistä käy selvästi ilmi, että komissio vaatii tuet perittäväksi takaisin, jos kapasiteettirajoitusta ei noudateta.

(9) Menettelyä aloittaessaan komissio totesi, että vuotuisen kapasiteetin rajoittaminen 85 000 tasattuun bruttotonniin oli tärkein edellytys tuen hyväksymiselle. Rajoituksen avulla oli tarkoitus tasapainottaa tuen kilpailua vääristävää vaikutusta laivanrakennusalalla. Kuten 25 päivänä maaliskuuta 1999 tehdyn telakkavierailun aikana todettiin, tuotanto vuonna 1997 oli 93 862 tasattua bruttotonnia eli se ylitti 85 000 tasatun bruttotonnin suuruisen kapasiteettirajoituksen. Näin ollen yksi tuen hyväksymisen olennainen edellytys jää täyttymättä.

(10) Tämän vuoksi komissio piti kyseenalaisena, olivatko entisen itäsaksalaisen Warnow Werftin rakenneuudistukseen ja toiminnan jatkamiseen hyväksytyt tuet (3 päivänä maaliskuuta 1993 (N 692/D/91), 17 päivänä tammikuuta 1994 (N 692/J/91), 20 päivänä helmikuuta 1995 (N 1/95), 18 päivänä lokakuuta 1995 (N 637/95) ja 11 päivänä joulukuuta 1995 (N 797/95) päivätyillä kirjeillä tiedoksi annetut päätökset) edelleen yhteismarkkinoille soveltuvia.

III **ASIANOMAISTEN HUOMAUTUKSET**

(11) Komissio sai huomautuksia KWW:ltä, yhdeltä jäsenvaltiolta (Tanska) sekä Tanskan laivan- ja koneenrakennusliitolta (Foreningen af Jernskibs- og Maskinbyggerier i Danmark).

A **KWW:n huomautukset**

(12) KWW:n huomautuksissa käsitellään lähinnä viittä seikkaa. Ensimmäisenä todetaan, että KWW:tä ei ole nimenomaisesti velvoitettu rajoittamaan todellista tuotantoaan tietylle tasolle, eikä tällaista velvollisuutta sisälly myöskään komission päätöksiin. Päätöksissä oli kyse ainoastaan teknisestä kapasiteettirajoituksesta, mutta ei todellisen tuotannon rajoittamisesta.

(13) KWW toteaa huomautuksissaan, että komissio vaati kapasiteetin rajoittamista teknisin järjestelyin. Tuen hyväksy-

misen yhteydessä KWW:n ainoaksi velvoitteeksi asetettiin, että rakennettavalla uudella telakalla olisi mahdollista päästä 85 000 tasatun bruttotonnin suuruiseen tuotantoon ja että tiettyjä telakan rakenteellisia kriteereitä (pullonkauloja), joilla tuotantoa rajoitetaan, ei saa muuttaa. Tämä ilmenee komission päätöksistä, joissa säädetään teknisistä järjestelyistä kapasiteetin rajoittamiseksi.

(14) KWW:n huomautusten mukaan komissiolle säännöllisesti tuotantoraporteissa ilmoitetut todellista tuotantoa koskevat luvut oli tarkoitettu ainoastaan lisätiedoiksi, joiden avulla rajoituksesta poikettaessa voidaan päättää, onko KWW todella rikkonut teknistä kapasiteettirajoitusta tai kiertänyt sen.

(15) Lisäksi KWW toteaa, että komission päätöksissä asetettuja teknisiä kapasiteettirajoituksia on noudatettu koko ajan, koska telakan rakennetta koskevat vaatimukset on täytetty. Sellaisia muutoksia ei ole toteutettu, jotka olisivat voineet johtaa teknisen kapasiteetin muuttumiseen.

(16) Toisena perusteluna KWW toteaa, että se ei ole nostanut sille sallittua teknistä kapasiteettia, vaan on voimassa olevien rajoitusten rajoissa tuottavuutta parantamalla pystynyt nostamaan todellista tuotantoa samanlaisten alusten sarjatuotannon avulla. KWW:n velvollisuutena oli ainoastaan noudattaa teknisiä kapasiteettirajoituksia, mutta se sai tuottaa vapaasti näiden parametrien rajoissa.

(17) KWW:n mielestä kapasiteettirajoitus ja tuotantorajoitus ovat kaksi eri asiaa, joita ei voida rinnastaa toisiinsa. Kapasiteettirajoitus teknisiä laitteita koskevien rajoitusten muodossa on staattinen rajoitus, jota ei voida muuttaa, kun taas todelliselle tuotannolle on tyypillistä vaihtelevuus ja se voi ajan mittaan nousta tuottavuuden parantuessa. Lisäksi kaikki telakat pyrkivät KWW:n mukaan jatkuvasti parantamaan tuottavuuttaan. Telakat, jotka kehittävät kehittyneempiä ja parempia menetelmiä ja ovat siten kilpailukykyisempiä, ovat myös yhteisön edun mukaisia.

(18) Kolmanneksi KWW toteaa, että telakalle ei ole maksettu kaikkia hyväksyttyjä tukia. KWW on saanut muuta kuin käteistukea ainoastaan 82,4 miljoonaa Saksan markkaa vanhoista veloista vapauttamisen muodossa. Sen lisäksi telakka ei ole saanut tukea muussa muodossa kuin käteistukena. Käteistukea telakka on saanut ainoastaan 549,559 miljoonaa Saksan markkaa. Jos komissio päättelee, että tuen hyväksymisestä tehdyssä päätöksessä asetettuja ehtoja ei ole noudatettu ja sen vuoksi osa myönnetyistä tuista ei enää sovellu yhteismarkkinoille, takaisinmaksuvaatimus voisi KWW:n mukaan kohdistua ainoastaan yritykselle todellisuudessa myönnettyyn tukeen.

(19) Neljänneksi KWW toteaa, että komission on noudatettava yhdenvertaista kohtelua koskevaa periaatetta, kun se vaatii tuen takaisinmaksua. MTW:tä ja Volkswerftiä koskevassa asiassa ([7]) komissio laski kapasiteettirajoituksen ylittämisestä johtuvan tukisumman pienentämisen ainoastaan toimintatuen kokonaismäärän perusteella ottamatta huomioon investointitukia. KWW:n tapauksessa olisi meneteltävä samoin. Lisäksi kyseiselle telakalle oli sallittua pienentää tulevaa tuotantoaan.

(20) KWW huomauttaa myös, että Elbewerft Boizenburgin kapasiteetin jakamisesta tehdyissä komission päätöksissä ([8]) 22 000 tasatun bruttotonnin suuruisen vuosikapasiteetin arvoksi ilmoitettiin 242 000 Saksan markkaa. Koska KWW:n todellinen tuotanto ylitti vuotuiselle tuotantomäärälle asetetun 85 000 tasatun bruttotonnin rajan vuonna 1997 ainoastaan 8 862 tasatulla bruttotonnilla, olisi Elbewerft Boizenburgin kapasiteetin jakamisesta tehdyssä päätöksessä määriteltyä arvoa käytettävä laskentaperusteena myös tässä tapauksessa.

(21) Viidenneksi KWW toteaa, että jos komissio pitää osaa tuista yhteismarkkinoille soveltumattomina, korkoa voitaisiin periä vasta siitä päivästä alkaen, jona väitetty rikkominen alkoi, toisin sanoen siitä päivästä alkaen, jolloin tuet muuttuivat yhteismarkkinoille soveltumattomiksi.

B **Tanskan huomautukset**

(22) Tanska korosti huomautuksissaan sitä, kuinka tärkeää on, että tuen hyväksymiselle asetettuja ehtoja noudatetaan. Nämä ehdot ovat usein ainoa suoja sitä vastaan, että valtiontukia käytetään ainoastaan työllisyysongelman siirtämiseksi toiseen jäsenvaltioon.

(23) Tanskan huomautusten mukaan tässä tapauksessa tuen hyväksymisehdot ovat sellaisia, että komission konkreettiset arviointimahdollisuudet rajoittuvat kapasiteettirajoituksen noudattamisen valvontaan. Kun telakan tuotanto on selvästi pidemmän aikaa ylittänyt jatkuvasti kapasiteettirajoituksen, ei ole epäilystäkään siitä, että ehtoa ei ole noudatettu. Koko ajanjakson huomioon ottaen on varmistettava, että tuensaaja ei pysty saamaan taloudellista etua kapasiteettirajoituksen ylittämisestä.

([7]) EYVL C 344, 14.11.1997, s. 2.
([8]) Valtiontuki N 325/99, 5 päivänä elokuuta 1999 päivätty komission kirje Saksalle [SG(99) D/6192].

C **Tanskan laivan- ja koneenrakennusliiton huomautukset**

(24) Tanskan laivan- ja koneenrakennusliitto (Foreningen af Jernskibs- og Maskinbyggerier i Danmark) toteaa huomautuksissaan, että KWW:n tuotanto vaikuttaa suoraan markkinasegmentillä, joka on tärkeä tanskalaisille telakoille. Liiton esittämien huomautusten mukaan olisi tässä yhteydessä otettava huomioon myös se, että telakka on alusta alkaen eli vuodesta 1995 ylittänyt jatkuvasti kapasiteettirajoitukset. Kapasiteettirajoitusta ei ole pelkästään ylitetty vuosittain, vaan myös ylityksen suuruus on kasvanut jatkuvasti: kapasiteettirajoituksen ylitys oli vuonna 1996 alle 1 prosenttia, mutta vuonna 1997 se oli jo yli 10 prosenttia ja vuonna 1998 yli 44 prosenttia ([9]).

(25) Tanskalainen liitto pitää erityisen raskauttavana kapasiteettirajoituksen ylittämistä vuonna 1997, koska telakan olisi kyseisenä vuotena pitänyt pienentää tuotantoaan vuonna 1996 tapahtuneen pienen ylityksen vuoksi. Siitä huolimatta kapasiteettirajoitus ylitettiin, ja tämä ylitys salattiin komissiolta, jonka tehtävänä oli valvoa tuotantoa. Ylitys havaittiin vasta maaliskuussa 1999, kun tutkittiin tuotantorajoitusten ylittämistä vuonna 1998. Komissio ei ollut saanut tietoa kapasiteettirajoituksen ylittämisestä Saksalta eikä KWW:ltä. Kapasiteettirajoituksen jatkuva ylittäminen on otettava huomioon asian arvioinnissa ja on varmistettava, että telakka ei saa siitä taloudellista etua.

(26) Lisäksi viitataan vuodesta 1992 lähtien tapahtuneeseen kehitykseen, joka on johtanut useiden telakoiden sulkemiseen ja henkilöstön huomattavaan vähentämiseen alalla. Tämän vuoksi Euroopan telakoiden kannalta on ratkaisevan tärkeää toteuttaa kokonaisvaltaisesti toimenpiteitä, joilla lievennetään ylikapasiteetin haitallisia vaikutuksia. Koska tämä ei ole mahdollista ilman yhteisön aktiivista tukea, EU:n on säilytettävä kansainvälinen uskottavuutensa. Ylikapasiteettien vähentämiseen tähtäävä kansainvälinen aloite ei ole johdonmukainen, jos yhteisö samanaikaisesti hyväksyy tarkasteltavana olevan asian kaltaisen omien kapasiteettirajoitustensa huomattavan ylityksen.

(27) Kuten Tanskan laivan- ja koneenrakennusliitto lisäksi toteaa, itäsaksalaisia telakoita koskevat kapasiteettirajoitukset toimivat muiden seikkojen ohella muiden telakoiden investointi- ja tuotantosuunnittelun lähtökohtana. Kapasiteettirajoitusten ylittäminen vaikuttaa myös muiden telakoiden suunnitelmiin. Kapasiteettirajoitusten on tarkoitus olla voimassa kymmenen vuotta, eikä niitä ole missään vaiheessa tarkoitettu sovellettaviksi joustavasti.

([9]) Komission päätös 1999/675/EY, tehty 8 päivänä heinäkuuta 1999, kapasiteettirajoituksen ylittämisestä KWW:n telakalla vuonna 1998 (EYVL L 274, 23.10.1999, s. 23).

IV **SAKSAN HUOMAUTUKSET**

(28) Saksa vetoaa pääasiassa samoihin seikkoihin kuin KWW.

(29) Ensimmäiseksi Saksa toteaa, että tukien hyväksymistä koskevat komission päätökset eivät sisältäneet varsinaisen tuotannon rajoitusta, vaan pelkästään teknisen kapasiteettirajoituksen. Kapasiteettirajoitukset oli saavutettava teknisin järjestelyin. Tuen hyväksymisen yhteydessä KWW:n ainoaksi velvoitteeksi asetettiin, että rakennettavalla uudella telakalla olisi mahdollista päästä 85 000 tasatun bruttotonnin suuruiseen tuotantoon ja että tiettyjä telakan rakenteellisia kriteereitä (pullonkauloja), joilla tuotantoa rajoitetaan, ei saa muuttaa. Komissiolle säännöllisesti tuotantoraporteissa ilmoitetut todellista tuotantoa koskevat luvut oli tarkoitettu ainoastaan lisätiedoiksi, joiden avulla rajoituksesta poikettaessa voidaan päättää, onko KWW todella rikkonut teknistä kapasiteettirajoitusta tai kiertänyt sen. Tämä ilmenee komission päätöksistä, joissa säädetään teknisistä kapasiteettirajoituksista.

(30) Saksan huomautusten mukaan KWW on noudattanut teknistä kapasiteettirajoitusta, joka on edellytyksenä tuen hyväksymisestä tehdyissä komission päätöksissä. Telakan rakennetta ja teknistä kapasiteettia ei ole muutettu, minkä vuoksi telakan rakenne ja tekninen kapasiteetti vastaavat täysin komission vaatimusta.

(31) Toisena perusteluna Saksa esittää, että KWW ei ole nostanut sille sallittua teknistä kapasiteettia, vaan on pikemminkin voimassa olevien rajoitusten rajoissa tuottavuutta parantamalla pystynyt nostamaan todellista tuotantoa samanlaisten alusten sarjatuotannon avulla. Saksan mukaan KWW:n velvollisuutena oli ainoastaan noudattaa teknistä kapasiteettirajoitusta, mutta se sai tuottaa vapaasti näiden parametrien rajoissa.

(32) Saksan mukaan KWW:n velvollisuutena ei milloinkaan ollut todellisen tuotannon rajoittaminen tietylle tasolle eikä komission päätösten voida katsoa johtavan tällaiseen velvollisuuteen. Telakoilla pitäisi olla mahdollisuus saada osuutensa yleisestä tuottavuuden parantumisesta. Kaikkien yhteisön telakoiden täytyy pystyä kilpailemaan keskenään vapaasti, eivätkä itäsaksalaiset telakat voi tällöin muuttaa niitä haittaavaa teknisiä laitteita koskevaa rajoitusta, mutta ne voivat muuttaa tuottavuutta. Telakat, jotka kehittävät kehittyneempiä ja parempia menetelmiä ja ovat siten kilpailukykyisempiä, ovat myös yhteisön edun mukaisia.

(33) Huomautuksissa todetaan myös, että kapasiteettirajoitus ja tuotantorajoitus ovat kaksi eri asiaa, joita ei voida rinnastaa toisiinsa. Kapasiteettirajoitus teknisiä laitteita koskevien rajoitusten muodossa on staattinen rajoitus, jota ei voida muuttaa, kun taas todelliselle tuotannolle on tyypillistä vaihtelevuus ja se voi ajan mittaan muuttua tuottavuuden parantuessa. KWW:n tuottavuuden parantumisen ei voida katsoa johtuvan tuista, vaan ennemminkin Kvaerner-konsernin teknisestä taitotiedosta.

(34) Kolmanneksi Saksa toteaa, että KWW:lle todellisuudessa myönnetyn tuen määrä on paljon alhaisempi kuin komission hyväksymä 1,2 miljardin Saksan markan summa. Saksan mukaan ainoastaan käteisenä myönnetyn investointituen osalta KWW:n ja sille asetetun kapasiteettirajoituksen välillä on suora yhteys.

V **ARVIOINTI**

(35) Komissio toteaa, että direktiivin 90/684/ETY nojalla hyväksyttyjen tukien katsottiin soveltuvan yhteismarkkinoille, koska EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan e alakohdassa määrätyt edellytykset täyttyivät. Tämä pätee kuitenkin vain niin kauan kuin hyväksymispäätöksissä määrättyjä edellytyksiä noudatetaan mainittujen direktiivien mukaisella tavalla. Muussa tapauksessa kyseiset tuet kuuluvat EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun yleisen kiellon piiriin, jolloin niitä voidaan pitää yhteismarkkinoille soveltumattomina, jos ne eivät ole perusteltuja muista syistä.

(36) Direktiivillä 92/68/ETY direktiiviin 90/684/ETY lisätyssä 10 a artiklassa säädetään entisen DDR:n telakoita koskevasta poikkeuksesta yhteisön muihin telakoihin sovellettavista toimintatukisäännöistä. Poikkeuksen tarkoituksena on tarjota kyseisille telakoille mahdollisuus toteuttaa kiireellisesti perusteellinen rakenneuudistus kilpailukyvyn saavuttamiseksi. Direktiivin 10 a artiklan 2 kohdan mukaisesti entisen DDR:n alueella sijaitsevien telakoiden harjoittamaan laivojen rakentamiseen ja muuntamiseen myönnettyä toimintatukea voidaan 31 päivään joulukuuta 1993 asti pitää yhteismarkkinoille soveltuvana tietyin edellytyksin, jotka liittyvät tuen määrään ja Saksan velvollisuuteen antaa vuosikertomuksia telakkatuista. Yksi näistä edellytyksistä on se, että Saksa suostuu vähentämään todellisesti ja peruuttamattomasti 40 prosenttia siitä 545 000 tasatun bruttotonnin laivanrakennuskapasiteetista, joka telakoilla oli 1 päivänä heinäkuuta 1990.

(37) Investointituista säädetään direktiivin 90/684/ETY 6 artiklassa ja sulkemistuista 7 artiklassa. Direktiivin 6 artiklan 1 kohdan mukaan investointitukia ei voida myöntää jo olemassa olevien telakoiden investointitoimintaan, elleivät ne kuulu rakenneuudistussuunnitelmaan, jonka seurauksena telakan laivanrakennuskapasiteetti ei kasva tai, jos se kasvaa, ole suoraan sidoksissa peruuttamattomaan kapasiteetin vähenemiseen jäsenvaltion muilla telakoilla kyseisen ajanjakson aikana. Direktiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaan investointitukea voidaan pitää yhteismarkkinoille soveltuvana, jos tuen määrä ja intensiteetti ovat perusteltuja aiottujen rakenneuudistustoimien laajuuden vuoksi. Direktiivin 7 artiklan mukaan tukea, joka on tarkoitettu kattamaan tavalliset laivanrakennus- tai korjaustelakoiden osittaisesta tai täydellisestä sulkemisesta aiheutuvat kulut, voidaan pitää yhteismarkkinoille soveltuvana, jos se johtaa todelliseen ja peruuttamattomaan kapasiteetin vähenemiseen.

(38) Laivanrakennusteollisuudelle myönnettävästä tuesta annetun seitsemännen direktiivin muuttamisesta annettavaa neuvoston direktiiviä 92/68/ETY koskevassa komission ehdotuksessa ([10]) todetaan, että on löydettävä tasapainoinen ratkaisu huomattavia valtiontukia edellyttävän itäisen Saksan laivanrakennusteollisuuden laajan rakenneuudistuksen ja siitä yhteisön muiden telakoiden kilpailuedellytyksiin aiheutuvien haittavaikutusten välillä. Mahdollisiin voimassa olevat enimmäismäärät ylittäviin lisätukiin on liitettävä rakenneuudistustoimia ja kapasiteetin vähentämistoimia.

(39) Toimintatuen soveltuvuus yhteismarkkinoille edellyttää direktiivin 90/684/ETY 10 a artiklan 2 kohdan mukaan muun muassa sitä, että Saksa suostuu vähentämään 31 päivään joulukuuta 1995 mennessä todellisesti ja peruuttamattomasti 40 prosenttia siitä 545 000 tasatun bruttotonnin laivanrakennuskapasiteetista, joka telakoilla oli 1 päivänä heinäkuuta 1990. Entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueella sijaitsevien telakoiden enimmäiskapasiteetti 31 päivänä joulukuuta 1995 on siten 327 000 tasattua bruttotonnia. Saksa on jakanut tämän kokonaiskapasiteetin viiden jäljelle jääneen laivoja rakentavan telakan kesken; KWW:n enimmäiskapasiteetiksi asetettiin 85 000 tasattua bruttotonnia ([11]).

(40) Saksa totesi komissiolle osoitetussa, 27 päivänä marraskuuta 1992 päivätyssä kirjeessään, joka koski Warnow Werftin yksityistämistä, että Kvaerner on sopimuksessa sitoutunut noudattamaan KWW:lle asetettua 85 000 tasatun bruttotonnin kapasiteettirajoitusta 1 päivään tammikuuta 2006 asti. Warnow Werftin yksityistämissopimuksen englanninkielisessä toisinnossa todetaan otsikon "Limitation on Future Building Capacities" alla seuraavaa:

([10]) EYVL C 155, 20.6.1992, s. 20.

([11]) Komissio huomauttaa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vahvisti asiassa T-266/94 (Skibsvaerftsforeningen ynnä muut v. komissio, Kok. 1996, s. II-1399, kohta 151—198) 22 päivänä lokakuuta 1996 antamassaan tuomiossa, että kapasiteetin jakamisella eri telakoiden kesken oli merkitystä tukipäätöksen laillisuuden kannalta.

"Kvaerner undertakes up till December 31, 2005 with regard to Warnow yard not to exceed its annual capacity of 85 000 cgt unless the requirements based on the EEC-treaty are less restrictive from time to time."

(41) Komissio toteaa, että sittemmin ilmoitettu Warnow Werftin rakenneuudistusta koskeva tukiohjelma perustuu tähän vuosikapasiteettiin.

(42) Komissio hyväksyi yhteensä 623,45 miljoonan euron (1 246,9 miljoonan Saksan markan) rakenneuudistustuen neljässä erässä ja viidellä erillisellä päätöksellä. Ensimmäisen tukierän hyväksymistä koskeva ensimmäinen päätös annettiin Saksalle tiedoksi 3 päivänä maaliskuuta 1993 päivätyllä kirjeellä (N 692/D/91). Päätöksessä todettiin, että vaikka komission toimeksiannosta laaditun riippumattoman asiantuntijalausunnon mukaan Warnow Werftin uudistuotantokapasiteetti tuskin ylittää 85 000:ta tasattua bruttotonnia, jonka Saksa oli ilmoittanut kyseisen telakan osuudeksi itäsaksalaisten telakoiden hyväksytystä 327 000 tasatun bruttotonnin kokonaiskapasiteetista, kapasiteettirajoitusten noudattamista on tarpeen valvoa investointiohjelman ajan sen varmistamiseksi, että laivanrakennuskapasiteettia todella vähennetään.

(43) Toinen päätös annettiin Saksalle tiedoksi 17 päivänä tammikuuta 1994 päivätyllä kirjeellä (N 692/J/91). Siihen sisältyivät samat määräykset kuin edellä mainittuun päätökseen erona se, että valvontaa on tarpeen jatkaa laivanrakennuskapasiteettia koskevan rajoituksen noudattamisen varmistamiseksi. Lisäksi Saksaa muistutettiin siitä, että mikäli kapasiteettirajoitusta ei noudateta, komission velvollisuutena on vaatia tuen perimistä takaisin kokonaisuudessaan.

(44) Myös kolmannessa päätöksessä, joka saatettiin Saksalle tiedoksi 20 päivänä helmikuuta 1995 päivätyllä kirjeellä (N 1/95), todettiin, että kapasiteettirajoituksen noudattamista on edelleen valvottava. Lisäksi siinä huomautettiin Saksan taanneen, että telakka noudattaa kapasiteettirajoitusta. Saksaa muistutettiin toistamiseen siitä, että mikäli kapasiteettirajoitusta ei noudateta, komission velvollisuutena on vaatia tuen perimistä takaisin kokonaisuudessaan.

(45) Neljäs päätös saatettiin Saksalle tiedoksi 18 päivänä lokakuuta 1995 päivätyllä kirjeellä (N 637/95) ja viides päätös 11 päivänä joulukuuta 1995 päivätyllä kirjeellä (N 797/95). Kummassakin päätöksessä korostettiin, että valvontaa on jatkettava sen varmistamiseksi, että kapasiteettirajoitusta noudatetaan sekä tosiasiallisesti harjoitettavassa että suunnitellussa tuotannossa. Niissä toistettiin Saksan taanneen, että telakka noudattaa kapasiteettirajoitusta ja että laiminlyönnin seurauksena koko tuki voidaan periä takaisin.

(46) Komissio toteaa, että vuotuisen kapasiteetin rajoittaminen 85 000 tasattuun bruttotonniin oli tärkein edellytys tuen hyväksymiselle. Tuki hyväksyttiin komissiolle ilmoitetun rakenneuudistussuunnitelman perusteella. Vuotuinen enimmäiskapasiteetti kirjattiin Warnow Werftin yksityistämissopimukseen, jonka komissio on hyväksynyt osana rakenneuudistusohjelmaa. Lukuun ottamatta ensimmäistä, 3 päivänä maaliskuuta 1993 päivätyllä kirjeellä ilmoitettua hyväksymispäätöstä, kaikissa komission päätöksissä edellytettiin selvästi 85 000 tasatun bruttotonnin kapasiteettirajoituksen noudattamista. Lisäksi päätöksissä korostetaan nimenomaisesti, että mikäli kapasiteettirajoitusta ei noudateta, komission on vaadittava kaikkien tukien takaisinperintää.

(47) KWW:n tuotannoksi vuonna 1997 vahvistettiin 25 päivänä maaliskuuta 1999 tehdyllä telakkavierailulla 93 862 tasattua bruttotonnia. Laskelma perustuu vuoden 1998 tarkistettuihin tuotantolukuihin, jotka Saksa vahvisti 19 päivänä maaliskuuta 1999 päivätyllä kirjeellä. Koska Saksa ei ole esittänyt tarkistettua selvitystä vuoden 1997 tuotannosta, lukuja pidetään vahvistettuina ja oikeina. Tämä merkitsee sitä, että KWW on vuonna 1997 ylittänyt 85 000 tasatun bruttotonnin suuruisen vuosikapasiteettinsa 8 862 tasatulla bruttotonnilla.

(48) Komissio toteaa, että yhtä tuen myöntämisen olennaista edellytystä eli direktiivillä 92/68/ETY muutetun direktiivin 90/684/ETY mukaisissa komission hyväksymispäätöksissä asetettua 85 000 tasatun bruttotonnin kapasiteettirajoitusta ei noudatettu vuonna 1997.

(49) Direktiivin 92/684/ETY muuttamisella direktiivillä 92/68/ETY oli tarkoituksena tarjota itäsaksalaisille telakoille mahdollisuus toteuttaa kiireellisesti perusteellinen rakenneuudistus kilpailukyvyn saavuttamiseksi. Tällöin asetettiin kapasiteettirajoituksia, joiden tarkoituksena oli tasapainottaa itäsaksalaisille telakoille myönnettävien valtiontukien kilpailua vääristävää vaikutusta laivanrakennusalalla. Mikäli kompensoivana tekijänä ja tuen hyväksymisen olennaisena edellytyksenä pidettävää ja siten yhteismarkkinoille soveltuvuuden varmistavaa kapasiteettirajoitusta ei noudateta, tukea ei voida enää pitää yhteismarkkinoille soveltuvana.

(50) MTW-Schiffswerftille ja Volkswerft Stralsundille ([12]) myönnettäviä tukia koskevassa komission tiedonannossa todettiin MTW:n ylittäneen kapasiteettirajoituksensa vähäisessä määrin vuonna 1996. Sen vuoksi sovittiin, että telakka vähentää tuotantoaan seuraavana vuonna kapasiteetin ylityksen verran ja että telakalle vuonna 1997 myönnettyjä toimintatukia leikataan kapasiteetin ylitystä vastaavalla määrällä. Ylityksen seuraukset on määritelty liiallisen tuotannon laajuuden perusteella siten, että rikkomisesta aiheutuvat seuraukset ovat yhteydessä sen vakavuuteen, toisin sanoen ylityksen suuruuteen.

([12]) Katso alaviite 7.

(51) Viittaamalla tuen takaisinperintään hyväksymispäätöksissä määrättyjen edellytysten laiminlyömisen seurauksena komissio muistuttaa tuensaajaa sen velvollisuudesta täyttää mainitut edellytykset ja ilmaisee selvästi laiminlyömisen seuraukset. Tuen takaisinperinnän tavoitteena ja tosiasiallisena vaikutuksena on aiemmin vallinneen tilanteen palauttaminen kumoamalla kilpailuun kohdistuvat sääntöjenvastaisen tuen haitalliset vaikutukset; sääntöjenvastaisuus johtuu tuen hyväksymiselle ja siten yhteismarkkinoille soveltuvuudelle asetettujen edellytysten laiminlyömisestä. Tarkasteltavana olevassa asiassa edellytykseksi asetettua kapasiteettirajoitusta ei noudatettu. MTW-Schiffswerftille ja Volkswerft Stralsundille myönnettäviä tukia koskevan komission tiedonannon ([13]) mukaan kapasiteettirajoituksen ylityksen suuruus ilmaisee kilpailun vääristymisen laajuuden.

(52) Koska kapasiteettirajoituksen ylityksen suuruus ilmaisee kilpailun vääristymisen laajuuden, kyseistä kapasiteettirajoituksen ylitystä vastaavaa tukimäärää on komission mielestä pidettävä yhteismarkkinoille soveltumattomana.

(53) Komissio toteaa, että yhteismarkkinoille soveltumaton tuki on perittävä takaisin.

(54) Saksalle 17 päivänä tammikuuta 1994, 20 päivänä helmikuuta 1995, 18 päivänä lokakuuta 1995 ja 11 päivänä joulukuuta 1995 päivätyillä kirjeillä tiedoksi annetuissa päätöksissä korostetaan, että mikäli kapasiteettirajoitusta ei noudateta, komission velvollisuutena on vaatia koko tuen takaisinperintää.

(55) Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-140/95, Ryanair Limited vastaan komissio, 15 päivänä syyskuuta 1998 ([14]) antaman tuomion mukaisesti on tutkittava, poikkeaako komissio julistamalla yhteismarkkinoille soveltumattomaksi ja takaisin perittäväksi ainoastaan kapasiteettirajoituksen ylitystä vastaavan tukimäärän aiemmista tuen hyväksymisestä tekemistään päätöksistä, joiden mukaan komission velvollisuutena on vaatia tuen takaisinperintää kokonaisuudessaan, jos kapasiteettirajoitusta ei noudateta.

(56) Tuen takaisinperinnän tavoitteena ja tosiasiallisena vaikutuksena on aiemmin vallinneen tilanteen palauttaminen kumoamalla kilpailuun kohdistuvat haitalliset vaikutukset, jotka ovat seurausta komission yhteismarkkinoille soveltumattomaksi julistamasta tuesta. MTW-Schiffswerftille ja Volkswerft Stralsundille myönnettäviä tukia koskevan komission tiedonannon ([15]) mukaan kapasiteettirajoituksen ylityksen suuruus ilmaisee kilpailun vääristymisen laajuuden.

(57) Kapasiteetin ylitystä vastaava tukimäärä on yhteismarkkinoille soveltumatonta ja on näin ollen perittävä takaisin. Takaisinperinnän avulla on tarkoitus kumota kapasiteetin ylityksen haitalliset vaikutukset kilpailuun, jolloin takaisinperinnän tarkoitus ja tosiasiallinen vaikutus on saavutettu.

(58) Komissio katsoo, että jos tarkasteltavana olevassa asiassa kapasiteetin ylitystä vastaava tukimäärä vahvistetaan yhteismarkkinoille soveltumattomaksi, tämä ei merkitse poikkeamista aiemmissa päätöksissä määrätyistä edellytyksistä tavalla, joka vaikuttaisi haitallisesti niiden tavoitteeseen ja vaikutukseen eli kilpailuun kohdistuvien haitallisten seurausten kumoamiseen.

(59) Näin ollen komissio päättelee, että se osa Kvaerner Warnow Werftille myönnetystä ja komission neljässä erässä hyväksymästä (3 päivänä maaliskuuta 1993 (N 692/D/91), 17 päivänä tammikuuta 1994 (N 692/J/91), 20 päivänä helmikuuta 1995 (N 1/95), 18 päivänä lokakuuta 1995 (N 637/95) ja 11 päivänä joulukuuta 1995 (N 797/95) tehdyt päätökset), 623,45 miljoonan euron (1 246,9 miljoonan Saksan markan) tuesta, joka vastaa 85 000 tasatun bruttotonnin vuotuisen kapasiteettirajoituksen ylitystä 8 862 tasatulla bruttotonnilla, ei täytä enää EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan e alakohdan edellytyksiä ja on EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan nojalla yhteismarkkinoille soveltumatonta.

(60) Saksa ja KWW kiistävät huomautuksissaan komission toteamuksen, jonka mukaan vuotuisen kapasiteetin rajoittaminen 85 000 tasattuun bruttotonniin oli tärkein edellytys tuen hyväksymiselle. Niiden mukaan tuen hyväksymisen ainoa edellytys oli, että hyväksytyt ja tarkastetut tuotantolaitokset säilytetään rakenneuudistus- ja investointisuunnitelmien mukaisina.

(61) Komissio toteaa, että sekä investointisuunnitelman säilyttäminen ennallaan että kapasiteettirajoituksen noudattaminen olivat edellytyksenä tuen hyväksymiselle. Rakenneuudistustuet edellyttävät yleensä, että komissio hyväksyy investointisuunnitelman ja valvoo sen toteuttamista. Tämä ei kuitenkaan muuta sitä, että tuen hyväksymisen olennaisena edellytyksenä oli lisäksi vuotuisen kapasiteettirajoituksen noudattaminen. Tuen kokonaismäärä hyväksyttiin viidellä erillisellä komission päätöksellä, joista neljässä nimenomaisesti korostetaan, että valvontaa on tarpeen jatkaa kapasiteettirajoituksen noudattamisen varmistamiseksi. Neljässä näistä viidestä päätöksestä Saksaa lisäksi muistutetaan siitä, että mikäli kapasiteettirajoitusta

([13]) Katso alaviite 7.
([14]) Kok. 1998, s. II-3327.
([15]) Katso alaviite 7.

ei noudateta, komission velvollisuutena on vaatia kyseisen tuen takaisinperintää kokonaisuudessaan. Kolmessa päätöksessä todetaan Saksan taanneen, että telakka noudattaa kapasiteettirajoitusta. Näin ollen on selvää, että 85 000 tasatun bruttotonnin kapasiteettirajoitus oli tuen hyväksymisen ja yhteismarkkinoille soveltumisen edellytys.

(62) Toisena perusteluna Saksa ja KWW vetosivat siihen, että telakoilla pitäisi olla mahdollisuus lisätä kapasiteettia tuottavuuden parantumisen seurauksena ja että KWW:lle ei ollut asetettu tuotantorajoitusta, vaan tekninen kapasiteettirajoitus, ja se pystyi nostamaan tuottavuuttaan määriteltyjen teknisten parametrien rajoissa.

(63) Komissio toteaa, että KWW on antanut Saksan komissiolle 16 päivänä elokuuta 1995 päivätyllä kirjeellä toimittaman vuoden 1995 alkupuoliskoa koskevan seurantaraportin nimeksi "Report on keeping the capacity limitation". Vuotta 1996 koskeva raportti, jonka Saksa toimitti komissiolle 17 päivänä helmikuuta 1997 päivätyllä kirjeellä, oli nimeltään "Produktionsbeschränkung durch EU-Kommission". Lisäksi komissio on pyytänyt 18 ja 19 päivänä marraskuuta 1996 päivätyillä kirjeillään Saksaa ilmoittamaan telakoille, että kapasiteettirajoituksia on noudatettava täsmällisesti vuonna 1996 ja sitä seuraavina vuosina.

(64) Saksalle osoittamassaan 3 päivänä maaliskuuta 1997 päivätyssä kirjeessä komissio ilmoitti, että KWW ylittää vuoden 1996 kapasiteettirajoituksensa vähäisessä määrin ja vuoden 1997 suunniteltu tuotanto on myös hyvin lähellä kapasiteettirajoitusta. Saksaa kehotettiin toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet tilanteen korjaamiseksi. Komissio kehotti Saksaa toistamiseen 14 päivänä huhtikuuta 1997 päivätyllä kirjeellä huolehtimaan siitä, että telakka muuttaa tuotantosuunnitelmaansa kapasiteettirajoituksen noudattamiseksi.

(65) Komissiolle osoittamassaan 1 päivänä huhtikuuta 1997 päivätyssä kirjeessä Saksa totesi, että Bundesanstalt für vereinigungsbedingte Sonderaufgaben (BvS) oli kehottanut KWW:tä noudattamaan vuoden 1997 tuotantosuunnitelmassa 85 000 tasatun bruttotonnin kapasiteettirajoitusta. Tämän vuoksi KWW:n oli määrä esittää uusi vuotta 1997 koskeva tuotantosuunnitelma, jossa kapasiteettirajoitusta ei ylitetä. Saksa ilmoitti 6 päivänä kesäkuuta 1997 päivätyllä kirjeellä, että vuonna 1997 KWW:n kapasiteettia vähennetään vuonna 1996 tapahtuneella vähäisellä kapasiteetin ylityksellä eli 92 tasatulla bruttotonnilla, joten vuonna 1997 sovelletaan alennettua kapasiteettirajoitusta. Tässä yhteydessä Saksan hallitus korosti, että kyseessä on ainutkertainen tilanne ja että yleensä kapasiteettia ei voida jakaa useammalle vuodelle ylitysten tasoittamiseksi. Tämä tehtiin selväksi myös telakalle. Lisäksi Saksa ilmoitti telakalle, että tulevaisuudessa vähäistäkään kapasiteettirajoituksen ylitystä ei sallita ja että KWW on sitoutunut vähentämään vuoden 1997 kapasiteetista vuoden 1996 kapasiteettirajoituksen ylityksen eli 92 tasattua bruttotonnia.

(66) Tämän vuoksi komission mielestä on selvää, että KWW oli tietoinen sille asetetun 85 000 tasatun bruttotonnin kapasiteettirajoituksen luonteesta ja merkityksestä.

(67) Kolmantena perusteluna KWW ja Saksa vetoavat siihen, että telakalle todellisuudessa maksetut tuet ovat pienempiä kuin komission kaiken kaikkiaan hyväksymä tukimäärä. Sen vuoksi voitaisiin vaatia ainoastaan todellisuudessa myönnetyn summan takaisinmaksua.

(68) Komissio katsoo, että tappioiden tasaukseen myönnetyt toimintatuet, jotka myönnettiin KWW:n rakenneuudistuksen yhteydessä, olivat suurimmaksi osaksi muussa muodossa kuin käteisenä myönnettyjä tukia, jotka siirrettiin telakalle yksityistämisen ajankohtana aktiivana, ja että KWW on todella saanut nämä aktiivat. Komissio on valvonut koko ajan telakan rakenneuudistusta ja saanut vuoden 1995 loppuun saakka kahdesti vuodessa tarkastuskertomuksen, niin sanotun "spill-over-raportin" ([16]). Joulukuun 1995 tarkastuskertomuksessa ([17]) luetellaan 31 päivään joulukuuta 1995 mennessä maksetut tuet. Kertomuksen mukaan telakka oli 31 päivään joulukuuta 1995 mennessä saanut kaikki muut komission hyväksymät tuet lukuun ottamatta hyväksyttyä 73 miljoonan Saksan markan "Wettbewerbshilfe"-tukea, josta kyseiseen päivään mennessä oli maksettu ainoastaan 62,5 miljoonaa Saksan markkaa; näin ollen telakalle oli maksettu "Wettbewerbshilfe"-tukea 10,5 miljoonaa Saksan markkaa komission hyväksymää summaa vähemmän.

(69) Rakenneuudistustuen todellista käyttöä vuoden 1996 loppuun saakka koskevassa tarkastuskertomuksessa, jonka Saksa pyynnöstä toimitti komissiolle 30 päivänä kesäkuuta 1999, vahvistetaan rakenneuudistukseen liittyvät lopulliset tappiot. Tämän kertomuksen mukaan tappioiden tasaamiseen myönnetyn Wettbewerbshilfe-tuen lopullinen määrä oli todellisuudessa 62,5 miljoonaa Saksan markkaa.

(70) Tämän vuoksi komissio toteaa, että KWW on saanut Wettbewerbshilfe-tukea 10,5 miljoonaa Saksan markkaa vähemmän kuin mitä komissio oli hyväksynyt toimintatu-

([16]) Velvollisuus raporttien esittämiseen perustuu direktiivin 90/684/ETY 10 a artiklan 2 kohdan d alakohtaan. Viimeinen komissiolle esitetty raportti kattaa ajanjakson vuoden 1995 loppuun, toisin sanoen telakan rakenneuudistuksen loppuun.

([17]) Arthur Andersen Wirtschaftsprüfungsgesellschaft Steuerberatungsgesellschaft mbH: Stellungnahme zu den Angaben der Kvaerner Warnow Werft GmbH in Zusammenhang mit bis zum 31. Dezember 1995 erhaltenen Beihilfen.

kina tappioiden tasaamiseen. Näin ollen KWW on saanut yhteensä 367,25 miljoonaa euroa (734,5 miljoonaa Saksan markkaa) toimintatukea, 237,45 miljoonaa euroa (474,9 miljoonaa Saksan markkaa) investointitukea ja 13,5 miljoonaa euroa (27 miljoonaa Saksan markkaa) sulkemistukea, mikä tekee kaiken kaikkiaan 618,2 miljoonaa euroa (1 236,4 miljoonaa Saksan markkaa).

(71) Neljänneksi KWW toteaa, että komission on noudatettava yhdenvertaista kohtelua koskevaa periaatetta, kun se vaatii tuen takaisinmaksua. Se viittaa tässä yhteydessä MTW:tä ja Volkswerftiä koskevaan komission tiedonantoon ([18]) sekä Elbewerft Boizenburgia koskevaan päätökseen ([19]).

(72) Sen seikan osalta, että MTW:n tapauksessa tuen takaisinperinnässä otettiin huomioon ainoastaan toimintatuet, komissio toteaa, että MTW- ja KWW-telakoita ei voida verrata suoraan toisiinsa, koska lähtötilanne ja rakenneuudistusohjelmaan liittyvät seikat ovat näissä tapauksissa selvästi erilaisia. Telakoiden rahoitussuunnitelmat eroavat toisistaan rakenteellisesti, sillä MTW-telakalla uudet investoinnit rahoitettiin pääasiassa luotoilla. Sen vuoksi vähäisestä kapasiteettirajoituksen ylittämisestä 1 637 tasatulla bruttotonnilla vuonna 1996 aiheutuva kilpailun vääristyminen pystyttiin oikaisemaan toimintatukea pienentämällä. Näin ei ole KWW:n rakenneuudistuksen tapauksessa. Lisäksi KWW on ylittänyt kapasiteettirajoituksensa noin 10 prosentilla (= 8 862 tasattua bruttotonnia), mikä vastaa puolikkaan keskikokoisen konttialuksen edellyttämää tuotantokapasiteettia. Ylityksen ollessa näin suuri se koskee myös investointitukea, minkä vuoksi direktiivin 90/684/ETY 6 artiklan mukaisesti on myös investointituki — toisin kuin MTW Schiffswerft GmbH:ta koskevassa asiassa — otettava huomioon laskettaessa tukisummaa.

(73) Komissio toteaa tulevan tuotannon pienentämisestä, että MTW:n sallittiin tasoittaa kapasiteettirajoituksen pieni ylitys vuonna 1996 seuraavana vuonna, koska ylitys johtui epätavanomaisista olosuhteista. Kapasiteettirajoituksen ylittäminen 1 637 tasatulla bruttotonnilla vuonna 1996 johtui nimittäin siitä, että aluksen koko muuttui asiakkaan vaadittua rakennussuunnitelman muuttamista toiveitaan vastaavaksi. Tilannetta ei siten voida verrata nyt käsiteltävänä olevaan tapaukseen, jossa KWW komission käsityksen mukaan on ylittänyt tietoisesti kapasiteettirajoituksensa merkittävässä määrin.

(74) Mitä tulee bruttotonneille määriteltyyn arvoon jaettaessa entisen Elbewerft Boizenburgin kapasiteettia, komissio toteaa, että tilannetta ja tosiseikkoja ei voida verrata toisiinsa näissä tapauksissa. Tarkasteltaessa suljetun Elbewerftin telakan kapasiteetin jakamista muille itäsaksalaisille telakoille oli kyse siitä, onko kapasiteetin jakamista 242 000 Saksan markan hinnasta pidettävä tukena. Sen vuoksi oli arvioitava korvaus kapasiteetin jakamisesta. Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa on kyse sen tukisumman laskemisesta, joka on maksettava takaisin kapasiteettirajoituksen ylittämisen vuoksi. Arviointiperuste ei siis ole kapasiteetin nykyarvo kuten jaettaessa kapasiteettia uudelleen, vaan saatujen tukien kokonaismäärä. Koska tosiseikkoja ei tässäkään tapauksessa voida verrata toisiinsa, ei yhdenvertaisen kohtelun periaatetta ole rikottu.

(75) Viidentenä seikkana KWW esittää, että jos komissio katsoo tuen olevan yhteismarkkinoille soveltumatonta, voitaisiin tukisummasta periä korkoa vasta siitä päivästä alkaen, jolloin väitetty rikkominen alkoi, koska tuet ovat olleet yhteismarkkinoille soveltumattomia vasta tästä päivästä alkaen.

(76) Asetuksen (EY) N:o 659/1999 mukaan komission velvollisuutena on vaatia yhteismarkkinoille soveltumattoman, sääntöjenvastaisen tuen takaisinmaksamista. Komissio toteaa, että asetuksen (EY) N:o 659/1999 14 artiklan 2 kohdan mukaan korkoa maksetaan siitä päivästä alkaen, jolloin sääntöjenvastainen tuki on ollut tuensaajan käytössä. Komissio katsoo, että tuen hyväksymiselle asetetun olennaisen edellytyksen noudattamatta jättäminen johtaa automaattisesti siihen, että tuen on katsottava olevan yhteismarkkinoille soveltumaton koko sen ajanjakson ajan, jolloin kyseinen edellytys — tässä tapauksessa kapasiteettirajoitus — on koskenut tuensaajaa.

(77) Neljässä niistä viidestä päätöksestä, jotka komissio on tehnyt tuen hyväksymisestä, todetaan selvästi, että koko tuki peritään takaisin, jos kapasiteettirajoitusta ei noudateta. Komissio katsoo tämän tarkoittavan sitä, että kapasiteettirajoituksen noudattamisen laiminlyönti poistaa takautuvasti oikeusperustan tuen myöntämiselle. Sen vuoksi kyse on samanlaisesta tapauksesta kuin jos tuki olisi alusta alkaen ollut sääntöjenvastaista, ja asiaa on käsiteltävä sen mukaisesti.

(78) Edellä 35—77 kohdassa esitetyistä syistä komissio päättelee, että se osa Kvaerner Warnow Werftille myönnetystä, komission neljässä erässä hyväksymästä [3 päivänä maaliskuuta 1993 (N 692/D/91), 17 päivänä tammikuuta 1994 (N 692/J/91), 20 päivänä helmikuuta 1995 (N 1/95), 18 päivänä lokakuuta 1995 (N 637/95) ja 11 päivänä joulukuuta 1995 (N 797/95) päivätyillä kirjeillä tiedoksi annetut päätökset] 618,2 miljoonan euron (1 236,4 miljoonan Saksan markan) tuesta, joka vastaa 85 000 tasatun bruttotonnin vuotuisen kapasiteettirajoituksen ylitystä 8 862 tasatulla bruttotonnilla, ei täytä enää EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan e alakohdan edellytyksiä. Koska muuta soveltuvuusperustetta ei ole olemassa ja koska Saksa tai KWW ei ole esittänyt tällaista perustetta, kyseinen osa tuesta ei EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan nojalla sovellu yhteismarkkinoille.

([18]) Katso alaviite 7.
([19]) Katso alaviite 8.

(79) Määrittäessään yhteismarkkinoille soveltumattoman tuen määrää komissio on harkinnut useita vaihtoehtoja ja päätynyt seuraavaan lopputulokseen:

(80) Komissio toteaa, että KWW:tä koskeva 85 000 tasatun bruttotonnin vuotuinen kapasiteettirajoitus on voimassa kymmenen vuotta. Takaisinperittävän summan laskennassa on käytetty suhteellista laskutapaa. Komissio on suhteuttanut 8 862 tasatun bruttotonnin ylityksen kymmenen vuotta voimassa olevaan kapasiteettirajoitukseen (850 000 tasattua bruttotonnia), jolloin sääntöjenvastaisten tukien osuudeksi saadaan 1,04 prosenttia.

(81) Yhteismarkkinoille soveltumattoman tuen määrä vastaa ylityksen suuruuden osuutta koko kapasiteettirajoituksesta ja se lasketaan KWW:lle maksetun 367,25 miljoonan euron (734,5 miljoonan Saksan markan) suuruisen toimintatuen ja 237,45 miljoonan euron (474,9 miljoonan Saksan markan) suuruisen investointituen perusteella, jotka tekevät yhdessä 604,7 miljoonaa euroa (1 209,4 miljoonaa Saksan markkaa). Siten vuonna 1997 tapahtuneen KWW:n kapasiteettirajoituksen ylityksen vuoksi yhteismarkkinoille soveltumattoman tuen määrä on 6,3 miljoonaa euroa (12,6 miljoonaa Saksan markkaa). Tämä määrä on perittävä takaisin.

(82) Kuten menettelyn aloittamisesta tehdyssä päätöksessä todettiin ([20]), 13,5 miljoonan euron (27 miljoonan Saksan markan) sulkemistuki, jonka hyväksymisestä komissio ilmoitti Saksalle 3 päivänä maaliskuuta 1993 päivätyllä kirjeellä, on käytetty erorahojen ja muiden entisten työntekijöiden hyväksi toteutettujen sosiaalitoimenpiteiden rahoittamiseen. Koska telakka on suorittanut nämä maksut entisille työntekijöille, komissio ei vaadi perimään takaisin kyseistä määrää. Tästä syystä sulkemistuki ei sisälly edellä esitettyyn laskelmaan.

(83) Komissio korostaa, että tuki on perittävä takaisin kansallisen lainsäädännön menettelyjen mukaisesti mukaan lukien tuen maksamispäivästä aina tuen todelliseen takaisinmaksuun asti perittävä korko, joka lasketaan aluetukien nettoavustusekvivalentin laskennassa käytetyn korkokannan perusteella.

VI **PÄÄTELMÄT**

(84) Komissio päättelee, että KWW on vuonna 1997 ylittänyt 85 000 tasatun bruttotonnin suuruisen vuotuisen kapasiteettirajoituksensa 8 862 tasatulla bruttotonnilla. Komissio vahvisti 3 päivänä maaliskuuta 1993, 17 päivänä tammikuuta 1994, 20 päivänä helmikuuta 1995, 18 päivänä lokakuuta 1995 ja 11 päivänä joulukuuta 1995 päivätyillä kirjeillä tiedoksi annetuissa päätöksissä, että kyseinen vuotuinen kapasiteettirajoitus on olennainen edellytys yhteensä 623,45 miljoonan euron (1 246,9 miljoonan Saksan markan) suuruisen tuen hyväksymiselle direktiivin 90/684/ETY mukaisesti, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 92/68/ETY, ja siten tuen soveltuvuudelle yhteismarkkinoille EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan e alakohdan mukaisesti.

(85) Koska komission mielestä kapasiteettirajoituksen ylityksen suuruus ilmaisee kilpailun vääristymisen laajuuden, tukimäärä, joka vastaa 85 000 tasatun bruttotonnin kapasiteettirajoituksen ylitystä 8 862 tasatulla bruttotonnilla vuonna 1997, ei ole enää EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan e alakohdan mukainen eikä EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan nojalla sovellu yhteismarkkinoille.

(86) Näin ollen 6,3 miljoonan euron (12,6 miljoonan Saksan markan) suuruinen osa tuesta ei sovellu yhteismarkkinoille ja on perittävä takaisin. Perittävään tukimäärään lisätään korot, jotka lasketaan siitä päivästä alkaen, jona tuki maksettiin tuensaajalle, aina tuen todelliseen takaisinmaksuun asti,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Saksan Kvaerner Warnow Werft GmbH:lle myöntämä 6,3 miljoonan euron (12,6 miljoonan Saksan markan) suuruinen tuki ei sovellu yhteismarkkinoille EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan nojalla.

2 artikla

1. Saksan on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet 6,3 miljoonan euron (12,6 miljoonan Saksan markan) suuruisen tuen perimiseksi takaisin tuensaajalta.

2. Tuki on maksettava takaisin viipymättä kansallisen oikeuden mukaisten menettelyjen mukaisesti, jos niissä mahdollistetaan päätöksen välitön ja tehokas täytäntöönpano. Tämän toteuttamiseksi, ja jos asia on jonkin kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä, Saksan on toteutettava kaikki oikeudellisessa järjestelmässään käytettävissä olevat toimenpiteet, mukaan lukien tilapäiset toimet, sanotun kuitenkaan rajoittamatta yhteisön lainsäädännön soveltamista.

3. Takaisinperittävään tukeen sisällytetään korko alkaen siitä, kun tuki asetettiin tuensaajan käyttöön, tuen todelliseen

([20]) Katso alaviite 4.

takaisinperintään asti. Korko perustuu aluetukien avustusekvivalenttien laskennassa käytettyyn viitekorkoon.

3 artikla

Saksan on ilmoitettava komissiolle kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksiantamisesta sen noudattamiseksi toteuttamansa toimenpiteet.

4 artikla

Tämä päätös on osoitettu Saksan liittotasavallalle.

Tehty Brysselissä 15 päivänä helmikuuta 2000.

Komission puolesta

Mario MONTI

Komission jäsen